

РЕЦЕНЗИЈА
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИТЕ
АКТИВНОСТИ И МАНИФЕСТАЦИИ ВО КОНТЕКСТ НА КРЕИРАЊЕ НА
САТИСФАКЦИЈА НА ТУРИСТИТЕ И ИЗБОР НА ТУРИСТИЧКА ДЕСТИНАЦИЈА
НА ПРИМЕРОТ НА ПОПОВА ШАПКА” ОД М-Р ИЛИЈА ЗАКОСКИ,
ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Наставно-научниот совет на докторски студии на Кампус 4 при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип на својата 49. седница (електронска), одржана на 19.5.2022 год., донесе Одлука бр. 0206-363/4, од 19.5.2022 год., со која се формира Рецензентска комисија за оценка и одбрана на докторската дисертација со наслов „Спортско-рекреативните активности и манифестации во контекст на креирање на сатисфакција на туристите и избор на туристичка дестинација на примерот на Попова Шапка“, пријавена и изработена од кандидатот м-р Илија Закоски, магистер по менаџмент во туризмот, во состав:

- д-р **Оливер Филипоски**, вонреден професор – претседател,
- д-р **Марија Магдинчева-Шопова**, вонреден професор – член,
- д-р **Нако Ташков**, редовен професор – член,
- д-р **Милена Талеска**, редовен професор – екстерен ментор и член,
- д-р **Дејан Методијески**, вонреден професор – интерен ментор и член.

Комисијата во наведениот состав, по прегледување на докторската дисертација, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Структура на трудот

Докторската дисертација „Спортско-рекреативните активности и манифестации во контекст на креирање на сатисфакција на туристите и избор на туристичка дестинација на примерот на Попова Шапка“ на докторандот м-р Илија Закоски содржи 255 страници компјутерски обработен текст. Содржински дисертацијата има 7 теми, односно:

Кратка содржина:

(наведени само главните теми)

Вовед

1. Теоретско-методолошки пристап во истражувањето;
2. Дефинирање на поими поврзани со туризмот;
3. Меѓународни искуства поврзани со планинскиот туризам;
4. Туризмот во Република Северна Македонија и Полошкиот регион;
5. Туристички ресурси, спортско-рекреативни содржини и манифестации на Попова Шапка;
6. Квантификација на резултатите од истражувањето;
7. Заклучни согледувања и препораки;
8. Прилози,
9. Користена литература.

Дисертацијата е збогатена со 74 фотографии, 49 графикони, 12 табели, 8 картографски прикази, 5 шематски прикази, додаток од анкетен прашалник и библиографија (156 библиографски единици и 38 библиографски единици од интернет).

Предмет и цели на истражувањето

Предмет на истражување во докторската дисертација се спортско-рекреативните активности и манифестации на туристичката дестинација Попова Шапка и нивното влијание на сатисфакцијата на туристите и избор на дестинацијата. **Цел на дисертацијата** е преку анализа на поставени индикатори да се утврди моменталната состојба на туристичката дестинација Попова Шапка од спортско-рекреативен и туристички аспект, позитивните и негативните страни на досегашното управување со дестинацијата и

согледување на потребата од вклучување на сите носители на туристичката политика во создавањето квалитетна туристичка понуда.

Методологија на истражувањето

Методологијата на истражувањето опфаќа цели, хипотези, методи, инструменти и техники. Во истражувањето се поставени основна хипотеза и четири посебни хипотези, за чие докажување се користат различни методи и техники: метод на научно и систематско набљудување, метод на анализа на содржините, метод на испитување (анкетирање), компаративен метод, статистички метод и други. Користена е разновидна библиографија и податоци од интернет.

Применетата методологија на истражување има за цел спроведување опсежни набљудувања и испитувања и добивање објективна оценка на моменталната состојба на спортско рекреативната понуда на Попова Шапка како потенцијален туристички производ. Генерално, добиените податоци од истражувањето треба да ја подигнат свеста на сите заинтересирани субјекти на туристичкиот пазар и носители на туристичката политика за придобивките од пласман на автентичен туристички производ кој освен што обезбедува економски придобивки за туристичката индустрија и нуди можност за зачувување и збогатување на туристичката понуда, придонесува и за развој на локалната заедница и малите бизниси, создава услови за развој на други алтернативни туристички форми, ги зголемува можностите за вработување, со еден збор, претставува генератор на локалниот и националниот развој.

Анализа на одделните делови од докторската дисертација

Докторската дисертација со наслов „Спортско-рекреативните активности и манифестации во контекст на креирање на сатисфакција на туристите и избор на туристичка дестинација на примерот на Попова Шапка“ од кандидатот м-р Илија Закоски е содржана во 7 теми (поглавја) кои се во функција на појаснување на добиените резултати и нивната научна оправданост.

Во првата тема со наслов **Теоретско-методолошки пристап во истражувањето** кандидатот го дефинира предметот на истражување, ги одредува научните и практичните цели на истражувањето, ги утврдува основната и помошните хипотези, ја поставува методолошката рамка на истражувањето, ги објаснува методите на истражување, начинот на обработка и интерпретација на податоците, ја образложува структурата на трудот и ги истакнува научната, општествената и стручната оправданост на истражувањето.

Во второто поглавје насловено како **Дефинирање на поимите поврзани со туризмот** кандидатот врши широка анализа на туризмот како општествен феномен и неговите структурни елементи и движечки фактори, ги дефинира елементите на туристичката дестинација, како и трендовите во туризмот кај нас и во светот. Посебен осврт е даден на особеностите на спортско-рекреативниот туризам на планина и потенцијалот за негов развој во Република Северна Македонија. Во овој дел третираани се сите сегменти од теоретски аспект кои имаат улога во формирањето на истражувањето.

Во третата тема насловена како **Меѓународни искуства поврзани со планинскиот туризам** се прикажани трендовите во современиот туризам, неопходни фактори за постоење на планински туризам и неговото место во модерните туристички движења како и регионалната поделба со акцент на планинскиот туризам во земјите во опкружувањето. Во овој дел кандидатот презентира и меѓународни искуства и практики за спортско рекреативните активности и манифестации како потенцијал при што се анализираат примери од соседството и пошироко со цел прибирање и имплементирање на позитивни искуства поврзани со предметот на истражувањето. Учењето од успешни и позитивни примери придонесува за унапредување на процесот, производите и услугите во рамките на креирање на квалитетен спортско рекреативен туристички производ и негово успешно пласирање на пазарот.

Во четвртата тема насловена како **Туризмот во Република Северна Македонија и Полошкиот плански регион** кандидатот ја презентира институционалната рамка

за развој на туризмот во Република Северна Македонија, принципите за заштита и одржлив развој на туризмот потоа планинскиот туризам од аспект на туристички промет (реализирани доаѓања и ноќевања) и перспективните за иден развој, како и туристичкиот промет и перспективите за развој во Полошкиот плански регион.

Во петтата тема насловена како **Туристички ресурси и спортско-рекреативни содржини и манифестации на Попова Шапка** е прикажана местоположбата, природните ресурси како фактор за развој на туризмот, спортско-рекреативните активности и спортските манифестации, како и нивното влијание врз задоволството на консументите на овие туристички производи.

Во шестата тема насловена како **Квантификација на резултатите од истражувањето** детално е објаснета спортско-рекреативната понуда на туристичката дестинација Попова Шапка како потенцијал за туристички производ и сатисфакцијата на туристите. Истражувањето го реализира преку компаративна анализа на повеќе планински места од различен аспект и преку анкетен прашалник реализиран на туристи по електронски пат. Компаративната анализа дава увид во утврдување на индикаторите на кои е потребно да се обрне поголемо внимание во развојните и инвестициските планови, слабостите во управувањето со туристичката дестинација и ингеренциите на различните носители на туристичката политика.

Податоците добиени со помош на анкетата се обработени со што се добива слика на моменталната состојба на предметот на истражување, сатисфакцијата на туристите и нејзиното влијание на избор на дестинацијата. Статистичката обработка на податоците извршена е преку средување на податоците со помош на компјутерската апликација за табеларни пресметки Microsoft Excel, при што е извршено рангирање, процентуални пресметки, табеларно прикажување и графичко обликување на обработените податоци. Резултатите од анкетниот прашалник се коментирани од аспект на потврда на хипотезите.

Во седмото поглавје **Заклучни согледувања и препораки** дадени се заклучни согледувања од истражувањето и препораките за идни активности. На крајот на трудот даден е попис на користена странска и домашна литература.

Конечна оценка на докторската дисертација

Врз основа на анализата и проверката на докторската дисертација може да се заклучи дека трудот е успешно завршен, а проблематиката од теориски аспект систематично е разработена. Кандидатот поставува исклучително важно прашање дадено преку насловот во самата дисертација и истото претставува во добиените резултати од направените истражувања, кои во докторската дисертација се јасно презентирани, систематизирани и анализирани, а целта на истражувањето е успешно реализирана.

Резултатите од докторската дисертација на кандидатот обезбедуваат значаен придонес за спортско-рекреативната понуда на Попова Шапка и нивното влијание врз сатисфакцијата на туристите и изборот на туристичката дестинација што влијае на потенцијалот на земјата за креирање квалитетна развојна стратегија и пласман на автентични туристички производи на светскиот туристички пазар.

Исполнетост на законските услови за одбрана на докторската дисертација

Кандидатот м-р Илија Закоски ги има објавено следниве научноистражувачки трудови:

1. Zakoski, Ilija (2021) The COVID-19 pandemic impact on the tourist turnover in the Republic of North Macedonia. *Journal of Tourism and Hospitality Management*, 9 (1). pp. 46-52. ISSN 2328-2169
2. Zakoski, Ilija (2021) The Glacial Lakes of Shar Mountain as a Tourist Attraction. *European Modern Studies Journal*, 5 (2). pp. 95-100. ISSN 2522-9400
3. Zakoski, Ilija (2021) How a design can influence the choice of a hotel? *iJournals: International Journal of Social Relevance & Concern (IJSRC)*, 9 (2). pp. 7-11. ISSN 2347-9698
4. Zakoski, Ilija (2021) Impact of the COVID 19 pandemic on tourism in the Republic of North Macedonia in regards of potential tourist. *Macedonian International Journal of Marketing*, 7 (13). pp. 117-127. ISSN 1857-9787

5. Zakoski, Ilija (2021) Spa Tourism in the Republic of North Macedonia. *International Journal of Multidisciplinary Research and Publications*, 3 (11). pp. 13-15. ISSN 2581-6187
6. Zakoski, Ilija (2021) Tourist intensity in the Polog Region 2011-2019. *Global Scientific Journal*, 9 (5). pp. 1522-1527. ISSN 2320-9186
7. Zakoski, Ilija (2020) The stance on smoking of visitors within catering facilities in the Republic of North Macedonia. *Global Scientific Journal*, 8 (7). pp. 2299-2306. ISSN 2320-9186
8. Zakoski, Ilija (2020) The impact of the human resources training on the tourism development. *Global scientific Journal*, 8 (8). pp. 2652-2656. ISSN 2320-9186
9. Zakoski, Ilija (2021) Улога на интернетот при избор на туристичка дестинација и организација на туристичко патување. In: *Предизвиците во туризмот и бизнис логистиката во 21 век*, 19.11.2021, Штип.
10. Zakoski, Ilija (2021) What motivates tourists when choosing a certain tourist destination. In: *International scientific and practical conference: Current trends and prospects of international tourism*, 03.09.2021.
11. Zdravkovska Ilievska, Ana and Zakoski, Ilija (2020) Влијание на планинскиот туризам врз туристичкиот промет во Република Северна Македонија. In: *Трета меѓународна научна конференција: Предизвици во туризмот и бизнис логистиката во 21 век*, 03.11.2020, Штип.
12. Zakoski, Ilija (2020) Влијание на традиционалните и дигиталните комуникациски системи врз изборот на туристичката дестинација Попова Шапка. In: *Шеста меѓународна научна конференција: Дигитализација и сајбер безбедност како менаџерски предизвици*. (2 кредити)
13. Zakoski, Ilija (2020) Cyclist satisfaction from the mountain biking Trails on Popova Shapka. In: *International congress for business economy, sport and tourism ICON BEST2020*, 11.11.2020, Skopje.
14. Zakoski, Ilija (2020) Културни и верски содржини во туризмот на Лешочкиот манастир. In: *Трета меѓународна научна конференција: Предизвици во туризмот и бизнис логистиката во 21 век*, 13.11.2020, Штип.
15. Zakoski, Ilija (2020) Managements model for tourist Destination Promotion. In: *International students and doctoral scientific conference: New business models in tourism*, Shumen, Bulgaria.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Комисијата за оценка и одбрана на докторската дисертација „Спортско-рекреативни активности и манифестации во контекст на креирање на сатисфакција на туристите и избор на туристичка дестинација на примерот на Попова Шапка“ од кандидатот м-р Илија Закоски донесе заклучок дека истата претставува самостојна научна работа со оригинални научни истражувања и значајни резултати.

Докторската дисертација е научен труд со оригинални сознанија, а врз основа на содржината, обемот и постигнатото ниво на квалитет ги задоволува и исполнува условите потребни за изработка на докторски труд.

Во согласност со горенаведеното, Комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на **Наставно-научниот совет на докторски студии на Кампус 4 да ја прифати позитивната рецензија на докторската дисертација со наслов „Спортско-рекреативни активности и манифестации во контекст на креирање на сатисфакција на туристите и избор на туристичка дестинација на примерот на Попова Шапка“ од кандидатот м-р Илија Закоски и да одобри јавна одбрана на истата.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Оливер Филипоски – претседател, вонреден професор на Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, с.р.

Д-р Марија Магдинчева-Шопова – член, вонреден професор на Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, с.р.

Д-р Нако Ташков – член, редовен професор на Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, с.р.

Д-р Милена Талеска – екстерен ментор и член, редовен професор на Институт за географија при Природно-математички факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, с.р.

Д-р Дејан Методијески – интерен ментор и член, вонреден професор на Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, с.р.